

Kursplan

Fakultetsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap
Institutionen för kulturvetenskaper

1KU100 Kulturmiljövetenskap I, 30 högskolepoäng
Heritage Studies I, 30 credits

Ämnesgrupp

Kulturvetenskap

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

GIN

Fastställande

Fastställd av Organisationskommittén 2009-12-10

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2010

Förkunskaper

Grundläggande behörighet.

Förväntade studieresultat

Delkurs 1 Att arbeta med kulturmiljön - en introduktion 15 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- redovisa grundläggande kunskap om kulturmiljöbegreppet, kulturmiljöbranschen och kulturmiljövetenskap
- beskriva och problematisera olika värden och bruk av kulturmiljö i samhället
- söka kunskap om kulturmiljö och kulturarv på grundläggande vetenskaplig nivå
- presentera en argumentation på vetenskaplig grund i skriftlig form
- identifiera, formulera och kritiskt bedöma etiska och politiska frågor kring kulturmiljön och kulturarvet
- kritiskt redovisa ett ämne i muntlig form
- kritiskt reflektera över texter och diskussioner i skriftlig form.

Delkurs 2 Kulturmiljö i stad och land 15 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- självständigt beskriva det förhistoriska landskapets utveckling och förändring i ett visst område
- kritiskt värdera samspelet människa och miljö i ett långtidsperspektiv
- redovisa hur man kan läsa ett konkret landskap och vad det berättar om sin historia
- redovisa kunskaper om bebyggelse- och byggnadshistoria samt regelverk och organisation

- självständigt värdera stadens arkitektoniska utformning under olika tidsepoker
- kritiskt bedöma samspelet mellan stadens utveckling och det omgivande landskapets förändring.

Delkurs 3 Kultur och kulturpolitik i det post-industriella samhället 7,5 högskolepoäng

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- redovisa och värdera grundläggande vetenskaplig kunskap om kultur och kulturpolitik
- göra självständiga och kritiska analyser och bedömningar kring kulturpolitiska problemställningar
- identifiera, formulera och lösa problem på vetenskaplig grund kring kulturpolitiska frågor
- genomföra en tematisk begränsad men vetenskapligt formellt utformad vetenskaplig essä i vilken studenten förväntas belysa inblickar i dagsaktuella kulturpolitiska företeelser
- kritiskt förhålla sig till och sakligt och vetenskapligt argumentera kring kulturpolitiska frågor.

Innehåll

Kursen består av tre delkurser.

Delkurs 1 Att arbeta med kulturmiljön - en introduktion 15 högskolepoäng

Kursen ger en introduktion till kulturmiljö och kulturarvsbegrepp dels med historisk inriktning och dels med systematisk avgränsning mot naturmiljö och naturarv. Viktiga frågor som tas upp är kulturmiljöns värden och sambandet mellan kulturmiljö, kulturarv och kollektiva identiteter. En överblick ges över ett flertal sätt att utforska kulturmiljö och kulturarv (utifrån olika vetenskapliga ämnen som inkluderar alla huvudämnen i programmet). Inriktningen är internationell, särskild vikt läggs dock på kulturmiljösektorn i Sverige. En endags exkursion till en kulturmiljö i Sydöstra Sverige ingår.

Kursen behandlar även fallstudier och exempel från olika verksamheter inom kulturmiljösektorn och den kulturella ekonomin med anknytning till kulturmiljön, utifrån ett nationellt och internationellt perspektiv. I centrum står utmaningar som rör etiska och politiska frågor i samband med olika människors värderingar och anspråk på kulturarv och kulturmiljö. Kursen förmedlar även kunskap om olika arbetsplatser och karriärvägar inom kulturmiljösektorn och den kulturella ekonomin.

Delkurs 2 Kulturmiljö i stad och land 7,5 högskolepoäng

Kursen behandlar bebyggelse- och byggnadshistoria samt förhållandet mellan stadens utveckling och det omgivande landskapets förändring och samspelet däremellan. Vidare studeras bevarandeproblem, planeringsförutsättningar och arkitektur. Det förhistoriska landskapets utveckling och förändring över tid är en viktig del av kursen. Vidare behandlas landskapets utveckling från sen förhistorisk tid och övergången till medeltid.

Delkurs 3 Kultur och kulturpolitik i det post-industriella samhället 7,5 högskolepoäng

I kursen diskuteras inledningsvis kulturbegreppets olika dimensioner. Därefter behandlas kulturpolitik betingad av lokala, regionala, nationella och internationella förutsättningar och sammanhang. Därmed kommer olika ideologiska dimensioner på kulturmiljön och olika kulturella uttrycksätt att belysas i sina sociala sammanhang. Detta görs med avseende på dels institutionella betingelser, dels nationella minoriteters förutsättningar inom kulturlivet och dels framtida kulturpolitiska utmaningar.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, exkursioner och studiebesök. Vissa seminarier och exkursioner är obligatoriska.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.
För betyget Godkänd på kursen ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda.

Examination av delkurs 1 sker dels genom en hemtenta och dels genom en journal vilken innebär fortlöpande skriftliga reflexioner över kursinnehållet och lärandeprocessen. På denna journal ges betygen Godkänd eller Underkänd.

Examination och betygssättning av delkurs 2 sker på grundval av enskilda skriftliga tentamina, skriftliga inlämningsuppgifter, muntliga tentamina, eller en kombination av dessa.

Examination av delkurs 3 består av att dels författa och försvara egen vetenskaplig essä och dels opponera på sådan essä skriven av annan kursdeltagare. Den vetenskapliga essän skall behandla avgränsade delar av kultursektorn med avseende på sociala, politiska, kulturella och institutionella betingelser antingen lokalt, regionalt eller nationellt. I examinationen ingår slutligen att på seminarium presentera självvald litteratur.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor (inom ramen för ordinarie terminstid) och antalet tentamenstillfällen är begränsat till fem (Högskoleförordningen 6 kap 21§).

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursutvärdering som sammanställs och återkopplas till studenterna samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Litteraturförteckning Delkurs 1 - Att arbeta med kulturmiljön - en introduktion 15 hp

Obligatorisk litteratur

Aronsson, Peter (2007). *Historiebruk: att använda det förflutna*. Lund: Studentlitteratur. 320 s.

Grundberg, Jonas (2000). *Kulturarvsförvaltningen samhällsuppdrag. En introduktion till kulturarvsförvaltningens teori och praktik*. Göteborgs universitet, Arkeologiska institutionen. 120 s. Manus finns även vid hum.gu.se/institutioner/arkeologi/publikationer/download/Jonasmanus.pdf

Holtorf, Cornelius (2005). *From Stonehenge to Las Vegas. Archaeology as Popular Culture*. Lanham etc: Altamira. 170 s.

Karlsson, Håkan red. (2004). *Swedish Archaeologists on Ethics*. Lindome: Bricoleur. Valda delar, 150 s. köps här: www.bricoleurpress.com/BP-Order%20PS%20Sweden.htm

Karlsson, Klas-Göran & Zander, Ulf red. (2003). *Echoes of the Holocaust: historical cultures in contemporary Europe*. Lund: Nordic Academic Press. Valda delar, ca 50 s.

Ronström, Owe (2007) *Kulturarvspolitik*. Visby. Från sliten småstad till medeltidsikon. Stockholm: Carlssons. 300 s.

Vitelli, Karen & Colwell-Chanthaphonh, Chip red. (2006). *Archaeological Ethics*. 2nd ed. Lanham etc: Altamira Press. Valda delar, 100 s.

Artiklar

Anshelm, Jonas (1993). Inledning. I: Jonas Anshelm (red.): *Modernisering och kulturarv*. s. 9-21. Stockholm. KUB referens

Beckman, Svante (1998). Vad vill staten med kulturarvet? I: Annika Alzén & Johan

Hedrén (red) *Kulturarvets natur*, s. 13-49. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Bokförlag, Symposium. Även i Annika Alzén & Magdalena Hillström (red) (1999). *Kulturarvet, museerna och forskningen: rapport från en konferens 13-14 november 1997*, s. 25-81. Stockholm: Riksbankens jubileumsfond och Hedemora: Gidlund. KUB referens.

Clark, Kate (2001). Preserving What Matters: Value-Led Planning for Cultural Heritage Sites. *Getty Conservation Institute Newsletter* 16.3 (Fall 2001).
www.getty.edu/conservation/publications/newsletters/16_3/feature.html

Hallin, Gunilla (2002). *Arkeologi, legitimitet och identitet*.
mainweb.hgo.se/Forskning/kulturarv2001.nsf

Holtorf, Cornelius (2007). What Does Not Move Any Hearts – Why Should It Be Saved? The Denkmalpflegediskussion in Germany. *International Journal of Cultural Property* 14 (1), 33-55. ELIN

Holtorf, Cornelius (2006). Can less be more? Heritage in the age of terrorism. *Public Archaeology* 5, 101-9. Kopieringstillstånd finns.

Lekberg, Per (2007). Riv reservaten! Tankar om arkeologi och kulturarvspolitik. I: Emma Bentz, Elisabeth Rudebeck & Per Lekberg (red.) *Arkeologins många roller och praktiker: Två sessioner vid VIII Nordic TAG i Lund 2005*. *Archaeology@Lund* 1, 81-92. www.ark.lu.se/forskning/publikationer/archaeology-lund

Lowenthal, David (2006). From harmony of the spheres to national anthem: Reflections on musical heritage. *GeoJournal* 65, 3-15. ELIN.

Nilsson, Björn, Skoglund, Peter & Svensson, Eva (2008). *Mötesplatser – på väg mot en samlad natur- och kulturmiljövård*. *Archaeology@Lund* 3. 20 s.
www.ark.lu.se/upload/arkeologi/Motesplatser.pdf

Spennemann, Dirk (2006). Gauging Community Values in Historic Preservation. CRM: *The Journal of Heritage Stewardship*. 11 s. crmjournal.cr.nps.gov

Willems, Willem (2007). The Work of Making Malta: the Council of Europe's Archaeology and Planning Committee 1988-1996. *European Journal of Archaeology* 10(1), 57-71. ELIN

Referenslitteratur

Carlberg, Nicolai & Møller Christensen, Søren red. (2003). *Kulturmiljø – mellem forskning og politisk praksis*. København: Museum Tusulanums Förlag. 180 s.

Carlie, Anne & Kretz, Eva (1998). *Sätt att se på fornlämningar. En teoretisk och metodisk grund för värdebedömning inom kulturmiljövården*. Report Series no. 60. Institute of Archaeology, University of Lund. 90 s.

Frykman, Jonas & Ehn, Billy (2007). *Minnesmärken: att tolka det förflutna och besvärja framtiden*. Stockholm: Carlsson. 384 s.

Graham, Brian, Ashworth, G.J. & Tunbridge, J.E. (2000). *A Geography of Heritage: Power, Culture & Economy*. London: Hodder Arnold. 260 s.

Welinder, Stig (1993). *Miljö, Kultur och Kulturmiljö*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International. 140 s.

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Kulturmiljö i stad och land 7,5 hp

Obligatorisk litteratur

Ahlberger, C. (2003). *Den svenska staden - vinnare och förlorare*. Stockholm:

Riksantikvarieämbetet RAÄ. 128 s.

Berglund, Björn & Börjesson, Klas (2002). *Markens minnen: landskap och odlingshistoria på småländska höglandet under 6000 år*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. 195 s.

Fleming, Andrew (2006). Post-processual Landscape Archaeology: a Critique. *Cambridge Archaeological Journal* 16:3. 27-80. (Elin)

Helmfrid, Staffan, red. (1994). *Sveriges nationalatlas: Kulturlandskapet och bebyggelsen*. Höganäs: Bra Böcker. 160 s.

Johnson, Matthew (2007). *Ideas of landscape*. Oxford: Blackwell. 242 s.

Lepasoon, Urve (1996). *Byggnaders särdrag. En stilhistorisk handbok*. Boverket, Karlskrona. (alt. 2:a upplaga, 2001), 80 s.

Tilley, Cristopher (2006). Introduction. Identity, Place, landscape and Heritage. *Journal of Material Culture*. Vol. 11(1/2), 7-32 (Elin)

Referenslitteratur

Morris, Anthony Edwin James (1994). *History of urban form - Before the industrial revolutions 1994*, Longman *Fördjupad utvärdering. Kulturmiljö och kulturhistoriska värden*. Rapport RAÄ 2007:6 (Pdf RAÄ). 36 s.

Litteraturförteckning Delkurs 3 - Kultur och kulturpolitik i det post-industriella samhället 7,5 hp

Obligatorisk litteratur

Harvey, David (1990). *The Condition of Postmodernity: an enquiry into the origins of cultural change*. Oxford: Blackwell. 378 s.

Karlsson, Ingemar och Ruth, Arne (1999). *Samhället som teater*. Stockholm: Ordfront. 447 s.

Miller, Toby och Yúdice, George (2002). *Cultural Policy*. London: Sage Publications. 246 s.

Sennet, Richard (2006). *The Culture of the New Capitalism*. New Haven: Yale UP. 214 s.

Tillval av litteratur (av följande litteratur väljs två valfria arbeten)

De nationella minoriteterna och kulturlivet. Rapport 2001:4 Statens Kulturråd, Stockholm. 53 s.

Frenander, Anders (2005). *Kulturen som kulturpolitikens stora problem: diskussionen om svensk kulturpolitik under 1900-talet*. Hedemora: Gidlund. 252 s.

Hastrup, Kirsten (2004). *Kultur. Det fleksible faelleskab*. Århus: Univers, 204 s.

Karlsson, David (2003). *En chimär av endrækt: Ideologiska dimensioner i kommunal kulturpolitik*. Göteborg: Förvaltningshögskolans avhandlingsserie. 328 s.

Nilsson, Sven (2003). *Kulturens nya vägar: kultur, kulturpolitik och kulturutveckling i Sverige*. Malmö: Polyvalent. 490 s.

Regionala museer och nationell kulturpolitik: mål, medel och framtid. Rapport 2001:2 Statens kulturråd, Stockholm. 139 s.

Sörilin, Sverker red. (2003). *Kulturen i kunskapssamhället: om kultursektorns tillväxt*

och kulturpolitikens utmaningar. Stockholm: SISTER. 300 s.

Referenslitteratur

Beckman, Svante och Månsson, Sten, red. (2008). *KulturSverige 2009. Problemanalys och statistik*. SweCult, Linköpings universitet. 445 s.